

Samenvatting input participatiesessies op hoofdlijnen

Voor u ligt een samenvatting op hoofdlijnen van de input die is opgehaald tijdens de participatiesessies in de afgelopen maanden.

Wat opvalt is dat er, met name tijdens de participatiesessies met inwoners, bijzonder veel concrete ideeën op detailniveau worden gedeeld (20+ A4-tjes). In de samenvatting die nu voorligt worden niet opnieuw al deze concrete punten opgenomen, maar gaat het om de hoofdlijnen, aangezien de hoofdlijnen als voeding kunnen dienen voor de visie.

Specifieke, concrete ideeën zijn in deze samenvatting alléén genoemd als deze veelvuldig genoemd zijn tijdens de sessies. Daar waar het opvalt dat met name bestuurders of met name inwoners de nadruk op een specifieke overtuiging of detail leggen, wordt dit ook in deze samenvatting benoemd.

Alle concretere punten en details die zijn opgehaald en die in deze samenvatting geen plek hebben gekregen kunnen geraadpleegd en gebruikt worden door de werkgroepen die van start gaan met concretiseren en uitwerken van onderwerpen in de programmastructuur.

Participatietraject

Het participatietraject bestaat uit een reeks sessies met colleges, raden en inwoners van de vier gemeenten, afgesloten door het congres op 23 maart in Zuidwolde. Een overzicht van dit traject:

- Oktober, bijeenkomst B&W
- 13 januari, bijeenkomst B&W
- 14 februari, bijeenkomst B&W
- 9 november, bijeenkomst MT's
- 29 november, bijeenkomst raden
- 6 februari, bijeenkomst raden
- 9 februari, bijeenkomst inwoners (Schierstee)
- 9 februari, bijeenkomst ondernemers (Schierstee)
- 23 februari, inloopbijeenkomst inwoners (Wetsinge)
- 4 maart, 4 x inloopbijeenkomst inwoners (gemeentehuizen BMW)
- 9 maart, inloopbijeenkomst inwoners (Roodeschool)
- 23 maart, congres Rietland, Zuidwolde

Algemeen:

Hoe verhoudt de gemeente zich tot haar inwoners?

Over de mate van betrokkenheid van de overheid (ic gemeente) is veel gezegd. De punten die hierover genoemd zijn benadrukken het belang van het bepalen en expliciteren van de rol die je als gemeente aanneemt.

Eenzijds wordt er gezegd dat het erg belangrijk is dat er door de gemeente ruimte wordt geboden voor eigeninitiatief, dat de gemeente faciliteert, dat we moeten verbinden en maatwerk moeten leveren. Anderzijds wordt genoemd dat de gemeente haar zaken goed voor elkaar moet hebben, daar waar het haar verantwoordelijkheid voor de wettelijke taken betreft.

Vanuit de inwoners wordt aangegeven dat ze willen dat de gemeente bestuurders heeft die flexibel zijn en die luisteren naar hen. Dat de politieke kleur wellicht niet meer zo interessant is, maar dat vooral van belang is dat een bestuurder capabel is, gezien in het licht van deze nieuwe rol. Ze willen niet betutteld en bestuurd worden, maar ondersteund en gefaciliteerd. Ze willen daadkracht en lef zien van een positieve, toegankelijke gemeente die dichtbij haar burgers staat.

Dienstverlening

Een uitspraak die over dienstverlening is gedaan is dat we een dienstbare dienstverlener moeten zijn die dichtbij en persoonlijk is. Men geeft aan dat de gemeente 24/7 bereikbaar moet zijn, waarbij de digitale dienstverlening een zeer belangrijke rol speelt. Een servicegerichte houding van de gemeente is erg belangrijk. Andere punten die meerdere malen genoemd zijn, zijn: flexibiliteit, transparant, modern, de juiste taal spreken, vaste aanspreekpunten, persoonlijk, dichtbij, laagdrempelig en herkenbaar.

Ontwikkeling organisatie en bestuur

Veel zaken die hierover zijn gezegd, grijpen terug op de rol die de overheid inneemt ten opzichte van de burger. Kernboodschappen: Het in staat zijn om je rol te bepalen en expliciteren (aan de hand van bijvoorbeeld de overheidsparticipatietrap) vraagt een andere houding en inrichting van je organisatie (inclusief bestuurlijke laag). Daarnaast is het ontstaan van de nieuwe gemeente een kans om een organisatieneer te zetten die minder kwetsbaar is. Met name de bestuurders geven aan dat de komst van een nieuwe gemeente de kans biedt om de flexibiliteit in te bouwen in de organisatie die nodig is om uitvoering te kunnen geven aan de transformatie (van huidige gemeente naar een gemeente in haar nieuwe rol als “netwerkpartner”).

Specifiek en veelvuldig genoemde punten op dit vlak zijn: flexibeler worden (ruimte c.q. flexibiliteit creëren in beleid, ruimte creëren in de organisatie om flexibel te kunnen zijn, tijdig kunnen inspelen op ontwikkelingen), lef tonen (durf te experimenteren, los te laten!), context gedreven werken (actieve interactie mét de inwoners, onderdeel zijn van de samenleving), integraal, deregulerend, grensoverschrijdend, minder kwetsbaar zijn, ontwikkelen en benutten talenten medewerkers (juiste medewerker op juiste plek), prioriteren werkzaamheden, professionele raad die stuurt op hoofdlijnen, raad ook meer “naar buiten”.

Specifieke onderwerpen:

Leefbaarheid

Ook hier sluit een groot deel van wat er gezegd is aan op wat al genoemd is m.b.t. de rol van de overheid t.o.v. de inwoners. De leefbaarheid wordt bevorderd door het bepalen en expliciteren van de rol van de gemeente waarbij per situatie maatwerk wordt geleverd (oplossingsgericht). De inwoner mag bovendien van de gemeente verwachten dat ze de leefbaarheid bevordert door “de basis op orde” te hebben (schoon, heel en veilig). Ook wordt duidelijk uitgesproken dat men verwacht dat er integraal en gebiedsgericht gewerkt gaat worden om zo doende dicht bij de burgers service of diensten te kunnen leveren die aansluit bij gebiedswensen.

Verder worden verschillende punten genoemd die ingaan op de “hoe”-vraag: hoe realiseer je leefbaarheid en/of wat betekent dat voor jou? Zaken die hierover veelvuldig genoemd worden zijn specifiek, zoals: Sterk kernen en dorpenbeleid om perspectief te bieden (met maatwerk per dorp, oog hebben voor kracht, durven experimenteren); dorpsbudgetten inzetten, vertrouwen in het dorp, dorps coördinatoren inzetten, wijkenwethouders, vaste aanspreekpunten, bereikbaar zijn, koffiebijeenkomsten, cultuurverschillen kennen en respecteren. Nog een opvallende opmerking die erg vaak terugkwam: stop met het benoemen van de Krimp!

Wat verder opvalt is dat er geen consensus is over decentralisatie of centralisatie van voorzieningen. Zo wordt vaak genoemd dat het voor de leefbaarheid van groot belang is dat er een nader te bepalen niveau aan basisvoorzieningen per dorp in stand wordt gehouden, terwijl er vanuit dezelfde leefbaarheidsgedachte wordt genoemd dat centralisatie van voorzieningen de oplossing biedt voor de nieuwe gemeente. Deze kennelijke tegenstrijdigheid komt met name naar voren tijdens de sessies met de inwoners.

Ruimte en wonen

Dit onderwerp hangt nauw samen met leefbaarheid. Daar werd al het dorpen- en kernenbeleid genoemd. Ook een visie op de concentratie van winkels en voorzieningen sluit hierop aan, alsmede het opstellen van een visie op de verdeling van ruimte (wonen, economie, landbouw, natuur, toerisme). Heb daarin aandacht voor flexibiliteit en innovatie, voor specifieke doelgroepen (jongeren, ouderen) en voor ruimte voor nieuwe ideeën vanuit de samenleving. Meerdere malen wordt genoemd dat we lef moeten hebben, de grenzen moeten opzoeken, moeten dereguleren en niet moeten verkrampen in de krimp (welstandsvrij, nieuwe woonvormen, initiatieven niet bij voorbaat door regels laten beperken). Vanuit de inwoners wordt dit bevestigd en wordt nadrukkelijk genoemd dat we kans moeten geven om te bouwen en nieuwe initiatieven moeten stimuleren.

Een veelgenoemd voorbeeld is het realiseren van Tiny Houses in de nieuwe gemeente. Dit idee deed samen met twee andere ideeën (nieuwe veerdienst en verbeteren jachthavens) mee aan een

wedstrijd waarbij het winnende idee in de nieuwe gemeente tot uitvoering gebracht zal worden. Tijdens het congres in Zuidwolde is bekendgemaakt dat het idee van Tiny Houses als winnaar uit de bus is gekomen.

Wat bijzonder is, is dat gaswinning aanvankelijk tijdens sessies weinig wordt genoemd. Bij navraag naar de reden dat mensen dit niet noemen, blijkt dat dit onderwerp zo vanzelfsprekend onderdeel lijkt uit te maken van dit gebied dat er vanuit wordt gegaan dat dit onderwerp al meerdere malen benoemd is en al “op de lijst staat”. De problematiek rondom het gaswinningsdossier wordt in alle lagen gevoeld; zowel vanuit de bestuurders, de ambtenaren als de inwoners wordt gezegd dat we alle slagkracht moeten gebruiken die er is: woningen moeten aardbevingsbestendig gemaakt worden, we willen niet afhankelijk zijn van de NAM, men vindt het erg belangrijk dat er richting het Rijk met één mond gesproken wordt. De gemeente moet goed weten wat we (inwoners én bestuur) willen en het belang van de inwoners laten prevaleren boven andere belangen (zoals financieel gewin).

Wat wel opvalt is dat er enerzijds wordt gezegd dat we als overheid niet te veel moeten willen sturen, dat er deregulering moet plaatsvinden, maar tegelijkertijd wordt genoemd dat (bijvoorbeeld) windmolens geconcentreerd geplaatst zouden moeten worden. Enerzijds lijkt men deregulering te willen, om makkelijker te kunnen handelen, maar tegelijkertijd ook regulering, daar waar het onderwerpen betreft die mensen individueel lijken te raken. Deze tegenstrijdigheid kom je op alle beleidsterreinen tegen (duurzaamheid, ruimte, zorg etc).

Behoud van natuur, meer diversiteit in natuur, CO2 neutraal, zelfvoorzienend: de roep vanuit de inwoners om meer zelfvoorzienend te worden is groot. Duurzaamheid lijkt vanuit de inwoners een erg belangrijk thema te zijn. Men geeft veelvuldig aan dat het belangrijk is om zelfvoorzienend te worden, gebruik van gas te willen minimaliseren, woningen duurzaam te willen maken, meer mogelijkheden voor windmolens en zonnepanelen, basisscholen hierbij actief te willen betrekken, bermenbeheer ecologisch te willen, maar ook aandacht te vragen voor afvalscheiding, et cetera.

Tevens wordt het unieke karakter gebied benadrukt. Dit vinden we ook terug onder het thema economie en werkgelegenheid.

Economie en werkgelegenheid

Van belang in de nieuwe gemeente: de versterking van de economie, de leefomgeving en infrastructuur moeten op orde zijn en er moet een gunstig ondernemersklimaat worden gecreëerd.

Hoe? Goede profilering van het gebied, professioneel, samenwerking met en stimulering van ondernemers, goede bereikbaarheid van ons gebied.

Toeristisch beleid ontwikkelen waar ook landbouw en visserij bij worden betrokken en er een aparte afdeling of beleidsmedewerker toerisme binnen de gemeente aan de slag gaat met dit beleid op professionele wijze. Concrete voorbeelden: veerdienst Eemshaven-Noordpolderzijl-Lauwersoog en betere jachthavens.

Economie en werkgelegenheid: Door recreatie en toerisme actief te stimuleren (Eemshaven, aanleg pretpark, casino, hotels), met een dosis flexibiliteit en innovatie in de regulering, zal er een versterking van de economie plaatsvinden en wordt werkgelegenheid gecreëerd. Door beter aan te sluiten bij het onderwijs en vraag en aanbod op elkaar af te stemmen indien mogelijk.

Infrastructuur/wegen: Er zijn veel en heel concrete ideeën aangeleverd door de inwoners over infrastructuur en wegen zoals N33, Eemshavenweg, betere verbinding stad Groningen, glasvezel. Leg de verbindingswegen zoveel mogelijk om de kernen heen en zorg voor een goede bereikbaarheid van kernen. Ook van belang is dat er een eenheid is in en een hoge kwaliteit van de wegen (veilige wegen!) en fietspaden met meer oplaadpunten. Op hoofdlijnen komt het neer op een goede en veilige ontsluiting van de vele kernen naar de stad Groningen.

Ondernemersklimaat: concentratie, openstaan voor experimenten, deregulering, stimuleren groene ondernemer, bereikbaarheid, 5G netwerk, samenwerking met bedrijvenverenigingen, geen toeristenbelasting (vaak genoemd!), flexibiliteit van bestemmingsplan, ruimte voor clusteren bedrijven, actief vestigingsbeleid

Inkoop/aanbesteden is een aantal keer genoemd. Voor inwoners is het van belang dat we waar mogelijk bij lokale partijen inkopen. Daarnaast wordt aangedragen dat het duurzaamheidsaspect ook bij aanbestedingen een prominente plaats moet krijgen, zoals CO2 neutraliteit.

Communicatie

Verwachtingen managen: wees duidelijk richting de inwoners, communiceer wat je waarom doet. In het verlengde daarvan moet de website overzichtelijk en helder zijn, liefst een website waar de ondernemer op kan inhaken.

Verder is er een wens om meer mee te gaan in de digitalisering, door middel van apps, via social media en met een goede digitale bereikbaarheid.